

Motion till riksdagen 2023/24:257

av **Sanne Lennström (S)**

Underlättande av ålens vandring i vattenkraftverk

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att ställa krav på säkra passager för ål i vattenkraftverk och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Statusen för den europeiska ålen, även kallad *Anguilla anguilla*, har länge bedömts som akut med minskande bestånd i hela utbredningsområdet. Denna art rödlistades i Sverige 2005 och klassas som akut hotad i hela världen. Trots att man under lång tid kunnat förutse denna utveckling dröjde det till år 2007 innan EU antog en återhämtningsplan för ålen. I dag har samtliga medlemsländer handlingsplaner för ålförvaltning. Inför fiskesäsongen 2018 stoppades allt ålfiske i hela EU under tre månaders tid. Fram tills nu har unionens medlemsländers ambitionsnivå emellertid inte varit tillräckligt hög för att ålbeståndet ska kunna återhämta sig.

I den svenska ålförvaltningsplanen finner vi två stora problem för att komma till bukt med problemet. Det ena är fisket och det andra är vattenkraften. SLU har skrivit en rapport vid namn "Utvärdering av den svenska ålförvaltningen", och enligt denna tuggas 140 ton ål sönder i våra vattenkraftverk varje år. För att ha något att jämföra med kan det nämnas att 250 ton blank- och gulål fångades av svenska yrkesfiskare år 2018. Detta har bemötts med regelskärpningar för det kommersiella fisket, som haft dispens sedan 2008. Inga nya tillstånd för ålfiske har utfärdats sen 2007. Detta innebär naturligtvis att tillståndsinnehavarna blir äldre och fisket minskar.

Samtidigt som detta sker förväntas kraftbolagen vidta så kallade frivilliga åtgärder. Ett projekt som genomförts heter Krafttag ål och påbörjades 2010 av HaV tillsammans med de sex största kraftbolagen. Projektets mål är att försöka bygga naturliga passager för ålen förbi dammarna. Man ska även montera galler framför turbinerna till skydd för vandrande ål. År 2021 hade denna typ av åtgärder endast genomförts vid fyra av

bolagens 380 vattenkraftverk som ingår i projektet. Det finns även mindre, kompensatoriska åtgärder som genomförs, exempelvis utsättning av ålyngel eller att flytta levande ålar och släppa dessa nedanför turbinerna.

Dessvärre motsvarar inte små, enskilda och frivilliga åtaganden vad som krävs för att säkra vårt svenska ålbestånd. Den långsiktiga lösning som skulle skapa hållbarhet är att skapa fullt fungerande passager uppströms och nedströms förbi vattenkraftverkens turbiner. Fiskvägar vore också ett alternativ. Exakt hur lösningen ska se ut är inte upp till denna motion att bestämma. Det som behövs är krav på säkra passager förbi turbinerna.

Sanne Lennström (S)